

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomdájában Kézdi-Vásárhelytől, hova egy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvántartások, stb. intézendők.

Nyilvántartási cikkek soronként 10 kr-ért közölhetők.

SZEKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre 1 évre 8 frt — kr.
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak térfigatásért 4 krajczár. Hivatalos hirdetések külön ártábla szerint számíthatók. Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyegdíj fizetendő.

Előfizetési felhívás.

A „Szekelyföld” című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatók.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátrálékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Szekelyföld” kiadóhivatala.

SZEMLE.

Ausztria lapjai még mindig a parlamenti helyzetet beszélik meg, a mint ez az ő véleményük szerint a választás után alakulni fog. Tervben van egy osztrák katolikus cenzurpárt alakítása is. Egy konzervatív párt alakulásáról is beszélnek a németek vezetésénél. E párt egyesítésénél aztán a többi nemzeti pártok konzervatív képviselőit. A lajbach-i „Szlóvenszki Szvet” pedig egy szláv klub alakítását sürgeti. Szóval, teljes a zűrzavar Ausztriában. Taaffe miniszterelnök ma még talán maga sem tudja, melyik párttörzshöz támogatására számíthat. Az eddigi tünetek szerint legvalószínűbb, hogy az ugynevezett liberális pártot a lengyel képviselőkkel fogja megerősíteni.

Oroszországból ismét nyugtalanító hírek jönnek. Ugy látszik, hogy Pétervárott késztülnek valamire. Egy francia lap híre szerint a császár a legelőkelőbb orosz államférfiakat tanácskozássra hívta össze. A tanácskozássra a bécsi és a konstantinápolyi nagykövetségek is Pétervárra hívtak. Mint mondják, a császár kormányát akarja újjászervezni. E változás legközelebbi következménye az lenne, hogy Oroszország megtartsa eddigi politikai irányát és eddig követett teljes tartózkodását elejtene. Egy odesszai távirat szerint Oroszország Afganisztán ellen készül támadásra. E hír azonban megerősítésre szorul.

Szerbiában még most is dúl az az áldatlan harc, mely a királyi pár válaszából eredt. Ismerik olvasóink azt a páratlan levélváltást, a mely Milán exkirály és Garasanin exminiszter közt folyt le. Nem kisebb vádat dobna egymásnak arcába, mint két szerencsétlen asszony meggyilkolását. Milán tudvaleg azért haragszik Garasaninra, mert Natáliának fogja pártját. A „Videlo” című lapot, mely Garasanin választását közölte, a rendőrség konfiskálta. Másnap azonban a

„Videlo” fololdatott az ellene elrendelt záról. Az elsőfokú bíróság azzal indokolta ezt, hogy az alkotmány 22-ik cikkelye értelmében az uralkodóház valamely tagjának megtámadásáért újságcikk abból a szempontból ítélendő meg, a mit tartalmaz és semmi esetre sem föltevés után. Miután pedig a „Videlo” inkriminált cikke „Takova grófról” szól, így ellene a zárlat el nem rendelhető. Ez is élenken jellemzi a szerbiai helyzetet. Garasaninnak egyébként ezek után sem igen lesz maradása Szerbiában, mert a regenség nem csak Milán, hanem a radikálisok kedvéért is előreláthatólag mindent el fog követni, hogy bűnpörbe fogja.

Szerbia válságos helyzetét különben élenken jellemzi az a röpirat is, a mely közelebb Belgrádban jelent meg „Mi lesz Szerbiából?” cím alatt. A röpirat annak szükségét fejteti, hogy a mostani szerb külpolitikában okvetlenül változásnak kell beállani.

„Három lehetőség képzelhető — írja a szerző. — Vagy megegyeznek az európai hatalmak abban, hogy a Balkán-félsziget a balkáni nepeké. A szerb nép érdekeinek ez a megoldás felel meg leginkább. Vagy pedig Ausztria-Magyarország és Oroszország megosztanak a Balkán-félsziget hatalmi szférája fölött s ekkor Szerbiának el kell ismernie az osztrák-magyar monarchia főhatóságát. Ez esetben Szerbia oly szövetségi viszonyba jutna a monarchiához, mint Bajorország és Szászország Poroszországhoz s egyesülne a Száván és Dráván túl lakó testvéreivel. Vagy pedig ez a megegyezés nem jön létre Ausztria-Magyarország és Oroszország közt s ekkor Szerbia saját nemzeti királyai alatt igyekszik egyesülni, a külpolitikában pedig elismeri az orosz császár tekintélyét és vezérségét.”

Bulgáriában csend van. A hadsereget szervezik és Szófia erősítési tervén dolgoznak. Figyelemre méltó, hogy Németország — mint egy szófiai távirat legújában jelenti — eláll az orosz alattvalóknak Bulgáriában való védelmétől, s a francia konzulátus fogja hirt szerint az orosz alattvalók képviselőt elvállalni. Oroszország, mint tudjuk, minden diplomáciai összeköttetést megszakított a makacs bolgárokkal. S hogy alattvalói mégis ne legyenek Bulgáriában minden védelem nélkül, a német konzulátust kérte fel a védelemre. S a német ügyvivő ennek a megbízatásnak nem egyszer nagyon is tulbuzgón felelt meg. Midőn tehát Németország ezen szolgálatát visszavonja, ez minden esetre azt jelenti, hogy Németország és Oroszország között a barátságos viszony ismét lazult.

A közigazgatás reformja. Pest-vármegye közgyűlése még 1889-ben Förster Aurél indítványára egy küldöttséget bízott meg a közigazgatás reformjának előleges tárgyalásával. A többség akkor a megyei tisztviselők élethossziglan történő választása mellett nyilatkozott. Most, hogy Szapáry Gyula miniszterelnök a nagy reformot inaguráló első javaslatot beterjesztette, Földváry Mihály alispán, a küldöttség elnöke, ülésre hívta a küldöttség tagjait. A vitában többen vettek részt és a küldöttség többsége most is ragaszkodott korábban elfoglalt álláspontjához s javasolni fogja a közgyűlésnek, hogy ebben az értelemben intézzen feliratot a képviselőházhoz.

A magyar-román vasúti csatlakozás. A romániai kormány képviselői, miután a magyar-román vasúti csatlakozások iránti tárgyalások szerencsésen befejeztettek, elhagyták Budapestet. Mint román forrásból tudatják, a bukaresti kormány képviselőire a legjobb hatást tette az a kiváló és kitűnő figyelem, melynek nálunk általánosan tárgyai voltak. Küldetésük sikerét előmozdította azon előzékenység, melyet az összes tárgyalások alatt úgy az ezen tárgyalásokat vezető kereskedelmi miniszter, mint valamennyi hivatalos tényező részéről tapasztaltak. Midőn a hirt regisztráljuk, — úgy mond az Egyetértés — őszintén örvendünk az eredménynek, nemcsak azért, mert hosszú évek óta függőben levő kérdések ezúttal a legrövidebb idő alatt mindkét fél teljes megelégedésére megoldottak; hanem azért is, mert ez az eredmény tanúságot tesz a román és magyar kormány közötti felelőssé viszonyról is. Csakis ily viszony mellett aztán biztosan elvárható, hogy a két ország közötti függő kérdések mindig simán, barátságosan és minden érdeket kielégítő módon elintéztessenek. Reméljük és óhajtjuk, hogy ez a barátságos érintkezés igen gyakran ismétlődjék a jövőben is. Ebből a szempontból nagyra becsüljük azt, hogy a magyar kormánykörök és az előkelő társaság a román küldöttekre nézve az itteni tartózkodást oly kellemessé tudták tenni. Bár lehetne alkalmunk ily jelenségről minél sürűbben hírt adni.

Törvényjavaslat a közigazgatás és az önkormányzat rendezéséről a vármegyékben.

II. RÉSZ.

A közigazgatási hatósági közegek és azok hatásköre.

I. Fejezet. A főispán.

(Folytatás.)

42. §. A kormány nevében végérvényesen a következő esetekben dönt, illetőleg intézkedik:

a) megsemmisíti az önkormányzati testületek oly határozatait, melyek hozatalánál a törvényes alaki kötelek betartása mellőztetett;

b) megerősíti a vármegyei épületek felállítását vagy átalakítását kimondó határozatokat, ha a költségek az arra a célra rendelt alapról fedezendők és fedezhetők;

c) helybenhagyja a felelősséggel meg nem támadott vármegyei költségvetéseket oly esetekben, midőn azok a törvény vagy az alapító-levelék keretén belül mozognak és hiánynyal nem záródnak, illetve új vagy a kormány által általán nem, vagy nem ezen célra helybenhagyott pótdó kiadásával, vagy más megterheléssel nem járnak;

d) a mennyiben valamely törvény mást nem rendel, megerősíti a vármegyei költségvetés határai közt forgó hitel-átruházásokat és az évfolyamán felmerülő átmeneti kezelési költségek

engedélyezésére vonatkozó vármegyei határozatokat;

e) helybenhagyja a vármegyék tulajdonát képező és felügyelete alatt álló értékek évi számadásait, ha azok felelősséggel megátadva nem lettek és a költségvetés keretén belül maradtak;

f) helybenhagyja a vagyon elidegenítésére vonatkozó és felelősséggel meg nem támadott határozatokat, ha az eladandó vagyon leltári értéken alul nem értékesítették;

g) a vármegyei költségvetésben segélyek és jutalmakra felvett összeg felhasználását jóváhagyja;

h) tisztviselők részére fizetési előleget engedélyez és kiküldetések alkalmával napidíjakat és utiköltségeket a kiadandó utasítás keretében engedélyez;

i) kinevezi a tanfelügyelő előleges meghallgatása mellett az állami népiskolai gondnokság elnökét és tagjait;

k) végleg dönt az állami népiskolák növekedési tándijainak elengedése tárgyában;

l) a karhatalom kirendelése iránt intézkedik;

m) végleg határoz: a szegényházak és magángyógyintézetek felállításának engedélyezése tárgyában; valamint a vármegye alá rendelt köz- és magánkórházaknál élelmezés, beszerzési és árlejátsági ügyekben;

gyógyszertáraknak ugyanazon község területén való áthelyezése tárgyában;

n) engedélyezi a hivatalból való vadászat megtartását;

o) felügyeletet gyakorol a törvényhatóság területén létező egyesületek felett és észleleteiről a belügyminiszterhez vagy az illetékes miniszterhez jelentést tesz;

p) intézkedik a külön törvények által reá bízott, valamint mindazon ügyekben, melyeket a minisztertanács valamely miniszter hatásköréből reá ruház.

43. §. A főispán eljárása ellen szolgálati szempontból a belügyminiszternél emelhető panasz; a főispán által ezen törvénnyel reáruházott hatáskörben tett intézkedések ellen azon miniszternél emelhető panasz, kinek körébe az ügy tartozik.

44. §. A főispánnak fegyelmi vizsgálatot vagy felfüggesztést rendelő határozata az érdeklét fél által a kézbesítéstől számított 8 nap alatt az illető miniszterhez felelősséggel.

A felelősség a főispánnál nyújtandó be, a ki azt az iratokkal együtt azon miniszterhez terjeszti fel, ki a felelősségi hatóság közeg fegyelmi ügyében a végső fokon dönt.

45. §. A főispánnak a 42. §. alapján hozott határozata ellen csak az esetben van panaszhoz helye, ha a határozat vagy intézkedés fennálló törvény, kormány- vagy szabályrendeletbe ütközik. A panasz a sérelmes határozat vagy intézkedés kézbesítésétől, illetőleg a menüiben azzal valamely önkormányzati testület elni kíván, az intézkedés meghozatala után megtartott első üléstől számított 8 nap alatt a főispánnál nyújtandó be, ki azt az iratokkal együtt az illető miniszterhez 48 óra alatt jelentés mellett felterjeszti.

A panaszolt határozat vagy intézkedés az illető miniszter által megsemmisíthető, ha az törvénybe vagy fennálló rendeletbe nem ütközik.

46. §. A főispán minisztertanácsi határozat alapján netán szerzett nyugdíjigényeinek és főispáni rangjának épségben tartásával a miniszterelnök felterjesztésére ő felsége a király által bármikor felmenthető.

47. §. A főispán ellen minisztertanácsi határozattal fegyelmi vizsgálat rendelhető el, fegyelmi bíróságot a belügyminiszteri államtitkár elnöksége alatt álló és a belügyi, valamint igazságügyi miniszteriumok két-két miniszteri tanácsosából alakuló 5 tagú fegyelmi tanács képezi. Ezen fegyelmi bíróság határozata a minisztertanáchoz felelősséggel.

Az eljárást a törvény rendelkezéséig kormányrendelet szabályozza.

48. §. A jelen törvény életbe lépte után kinevezett főispánnak nyugdíjigényeire nézve az 1885. XI. t.-cz. szabályai érvényesek.

Az 1886. XXI. t.-cz. 59. §-ában foglalt rendelkezések ellenben azokra nézve mérvadók:

a) kik a jelen törvény életbe lépte idején főispánokként működtek;

b) kik a jelen törvény életbe lépte után nevezettek ugyan ki főispánoknak, de állásuktól a jelen törvény 46. §-ának alkalmazásával mentettek fel a nélkül, hogy az állam szolgálatában főispáni állásnak megfelelő más alkalmazást nyertek volna.

II. Fejezet.

Az alispán és az annak alárendelt közegek.

A) Az alispán hatásköre.

49. §. Az alispán általános feladatai a következők:

a) intézkedik a közigazgatás keretében tartozó minden oly ügyben, mely más közegek hatáskörébe nem tartozik;

b) ellátja azon teendőket, melyek a más közigazgatási ágakból az ő hatáskörébe vannak utalva;

c) eljár mindazon teendőknél, melyekre nézve a törvényhatósági bizottság illetékessége a jelen törvény által fentartva nem lett, ha csak az más közeg hatáskörébe nem utaltatott;

d) intézkedik a fennálló szabályokhoz képest a katonaelszállásokról ügyekben;

e) ügyel a közigazgatás és önkormányzat menetére és valahányszor annak szüksége felmerül, saját hatáskörében rendelkezik; ha pedig valamely intézkedés hatáskörén kívül esik, a közigazgatásra vonatkozó észleleteit, illetőleg javaslatait a főispánnal vagy az illető szakfőnökkel, az önkormányzatra nézve a törvényhatósági bizottsággal közli;

f) felügyel úgy a központonban, mint a járáskörben és a községekben a törvényes rendre, a törvények és rendeletek pontos és gyors végrehajtására;

g) másodfokon határoz a járási főszolgabírák vagy a szolgabírák, rendezett tanácsú városokban ezek tanácsa, polgármestere és rendőrkapitánya által hozott, felelősséggel megátadott mindazon határozatok felett, melyekre nézve más másodfoku felelősségi hatóság törvényesen megállapítva nincs;

h) gyakorolja azon jogokat és teljesíti azon kötelességeket, melyek őt a jelen törvény, valamint a fennálló szabályok szerint megilletik.

50. §. Viszonyát a főispánhoz az előbbi szakaszok szabályozzák, ezeken kívül köteles a főispánnak bemutatni:

a) a törvényhatósági bizottság elé terjesztett jelentéseit;

b) fegyelmi vizsgálatot vagy felfüggesztést elrendelő, fegyelmi ítélet vagy rendbüntetésre vonatkozó határozatait;

c) a hivatalok vizsgálatáról felvett jegyzőkönyveket az általa elrendelt intézkedésekkel együtt;

d) köteles a főispánt minden fontosabb mozzanatról haladéktalanul értesíteni.

51. §. A főispánnak közvetlenül alárendelt szakfőnökökkel szemben hatásköre következőleg szabályozatik:

a) megkeresheti őket szakkörükbe vágó felvilágosítás és véleményadásra;

b) a vezetésükre bízott szakágak igazgatása vagy végrehajtása tekintetében észlelt hiányokra figyelmeztetheti;

c) velők javaslatokat közölhet;

d) hivatalos megkereséseiket ellátja;

e) a hatáskörökön belül hozott intézkedések foganatosításáról és végrehajtásáról gondoskodik.

Oly intézkedések ellen, melyeket törvénybe ütköztöknek, a helyi viszonyok közt károsoknak vagy kihatárthatatlannak tart, a főispánhoz 24 óra alatt felterjesztéssel élhet.

A főispán ily esetben a 38. §. c) pontjában foglalt jogát érvényesítheti.

52. §. A 28. §. C. pontjában felsorolt, neki alárendelt tisztviselők irányában következő hatáskörrel bír:

a) gyakorolja a hivatalfőnököt megillető jogokat;

b) illetékessége körében rendelkezik velük;

c) felügyel a kötelességek pontos teljesítésére;

d) ebből hivatalait és hivatalos eljárásukat bármikor megvizsgálhatja.

A járási főszolgabírák és szolgabírák működését évenként legalább egyszer az ügyvédi szabályokban meghatározott módon megvizsgálni köteles.

e) (1886. XXI. 68. §.) szolgálati engedéltségi és kisebb foku hanyagság esetében az illetőnek meghallgatásával, de a felelősség kizárásával, három ízben 10 forintig terjedhet és az ügyviteli szabályokban kijelölt alapra fordítandó pénzbüntetést alkalmazhat; negyedik hasonló esetben köteles az illető ellen fegyelmi uton járni el.

f) (1886. XXIII. 2., 4. §.) ellenük azok kivételével, kik a közigazgatási bizottság tagjai, fegyelmi vizsgálatot rendelhet és őket akár egyidejűleg, akár a vizsgálat folyama alatt állásaiktól felfüggesztheti.

(Folyt. köv.)

Különfelek.

— Márczius 15-ike. Nemzetünk történelmének a fényes napját kiváló fényűző ünnepelték meg Kézdi-Vásárhelyt. Vasárnap délelőtt istentisztelet volt az ev. ref. egyházban. A tanácsház előtt összegyűlt ünnepelő közönség a tűzoltózenekar hangjai mellett vonult a templomba, hol Kovács István tartott egy hazafias szellemű, emelkedett hangú ünnepi beszédet. Délután 3 órakor előadás volt az Unió-kerti szinkörben. A nép valóságos áradatban özönlött a kert felé s a teres szinkör

alig volt képes befogadni a roppant számú közönséget. A műsort újból a tűzoltó zenekar nyitotta meg egy igen szépen sikerült dal-egyveleggel, mire Barthos Károly ügyvéd szép megnyitó beszéde következett. A tartalmas, ügyes műsort dr. Balogh Vendel határos felolvasása, Szerváczius Lenke és Baló László szavalata, az ev. ref. egyházi dalkör szép dalai és a kereskedő-ifjúság zenekara kitűnő sikerrel előadott himnusza képezték. A közönség minden egyes tételt zajosan megjelenezett s mi is csak a legnagyobb elismeréssel szólhatunk úgy az egész műsorról, mint azon igazán megkapó sikerrel, melylyel minden egyes szám előadva lett. Az előadás 10—20 kr belépő-díjak mellett 61 frtot jövedelmezett az E. M. K. E. javára. Az előadást különben az olvasó-egyesület rendezte.

— Az áradások. Budapestén a Duna folyton apad s már egészen közel jutott a normális színvonalhoz. Fölfelé már közelednek hajók is és az alsó rakpart egészen kiemelkedett a piszkos, zavaros vízből. Annál nagyobb a veszedelem Pestmegyében, valamint Tolna- és Baranyamegye Duna mellett fekvő részein. Mohács egyenesen végpusztulással van fenyegetve, mert az ugynevezett Béda kanyarulatnál egy példátlanul nagy jégtorlasz feneklett meg s ez Mohács és Szekes között egyre dagasztja a vizet. Paks és Szekszárd is bajosan kerül ki a veszélyt. Paks mellett beszakadt a gát s most már csak az alacsony kertelés védi a várost. Szekszárdon a töltések még épségben vannak, de félt, hogy az ár emelkedésével nem lesznek elég magasak. A Dunaföldváról Szekszárdig terjedő egész vonalon szokatlan nagy mértékben árad a Duna. Mohácsnál este már hét meter volt a Duna magassága s a helyzet változatlanul aggasztó. Az ország többi folyója most megbecsüli magát. A Tisza vízállási viszonyai egyelőre kedvezők s minthogy a jég minden valószínűség szerint az alsó Tiszáról előbb vonul el, mint a felsőről, remélhető, hogy a Tisza völgyében legalább nem támad nagyobb veszedelem. A Szamos, Kraszna, Béga, Berettyó és Körös apadt, míg a Vág egész váratlanul nagy veszedelemmel kezdi fenyegetni az alsó vidéket. Szegednél a Marostorok jége megindult, de a Boszorkány sziget közelében megakadt, Zsadányt pedig — mint Nagyváradról jelentik — egészen elöntötte a víz.

— Az idej hadgyakorlatok. A király — mint Bécsből lapunknak írják — immár jóváhagyta az 1891. hadgyakorlatok programját, melynek Magyarországra vonatkozó része a következőket tartalmazza: Az 5. hadtest 14. gyaloghadosztályának gyakorlatai Pozsony mellett, a 33. gyaloghadosztályai Komárom mellett, a végül a lovas dandár Nagyszombat mellett, végül a két napra tervezett zárgyakorlatok, melyekben honv. csapatok is részt fognak venni, N. Tapolcsány mellett lesznek, ezek a gyakorlatok szeptember 11-én érnek véget. A 12. hadtestnek 16. gyalog hadosztálya Maros-Vásárhely környékén, a 35. gyaloghadosztály Deés környékén tartja gyakorlatait, a zárgyakorlatok honvéds csapatok részvétele mellett Szász-Régen környékén lesznek, ezek a gyakorlatok szept. 15-én érnek véget. Ezenkívül speciális hadgyakorlatok is fognak tartatni, így Linz és Pettau mellett nagy pontonhid építkezések, továbbá Bécs környékén tábori távirka-felállítások lesznek.

— Életrevaló rendező bizottság. Egy vidéki helységről szól a krónika. Álarozos-bált rendeztek, a hol a legszebb maszknak egy arany volt jutalmul kitűzve. Az aranyat meg is kapta a legszebb maszk, s gondolá, hogy reggel — nála nem lévén annyi pénz — az arany helyett 5 frtot ad. E jó szándékot azonban a rendező bizottság nem tudván, úgy kéz alatt értésére adták a „legszebb”-nek, hogy a jutalom — legalább hallgatólag — azon számítással volt kitűzve, hogy azt a nyertes vissza is fogja adni. Erre a „legszebb” az aranyat átadta az udvarias rendező bizottságnak olyan formán, hogy reggel öt frtot küld érte, mert ő emlékül meg akarja tartani. Nagy életrevalóságra mutat azonban, hogy a midőn reggel az aranyért küldött, nem öt, hanem hat forintot követeltek, abból az elvből indulván ki, hogy a mi emlékül, az becses.

— A technológiai iparmúzeum haszna. Az erdélyi részi technológiai iparmúzeum Kolozsvárról való átvándorlása a jövő iparosai számára. Az iparos ifjúságból derék szakképzett iparosokat nevel.

Három év óta áll fenn s ez idő óta mindenképen számot adott életrevalóságáról s a jövőben hasznos működését még nagyobb mértékben folytatja. Az intézetnek már tizenkét stipendium áll rendelkezésére, melyből törekvő ifjakat segít. A technológiai iparmuzeumban szombaton volt a vizsga, mely ezuttal is szép eredményről adott számot. Az ily vizsga-kiállott növendékek a leg-hasznavehetőbb segédek s a mesteri vizsga letelése után, ha egyébként is a törvényszabta kellekkel bírnak, önállóan is működhetnek.

— **Adakozás.** A kézdívásárhelyi jótékony nőegylet részéről közelebről 4 házi szegény 4 székertüzi fában részesített, egy előkelő beteg nő felsegélésére 5 forint adatott, azon kívül a menházi szegények részére a husvét napra ebéd költsége és 14 házi szegénynek ugyanazon napra hus és kenyérre 8 fnt 80 kr utalványoztatott.

— **A kézdívásárhelyi takarékpénztár** szíves volt ref. egyházi dalárdának részére 10 forintot adományozni. Fogadja a nevezett intézet ezen áldozatkészségéért fiatal egyesületünk nevében legmélyebb köszönetünk kifejezését. Kézdí-Vásárhelyt, 1891. márczius 18-án. A kézdívásárhelyi ev. ref. egyesület megbízásából: Kovács Máttyás, pénztáros.

— **Melyik lapra fizessünk elő?** Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legelső magyar lap az „Egyetértés”, mely a múlt január hó 1-én lépett fennállásának 25-ik évébe. Ez a magyar olvasókörzönség lapja. Hiteles forrásoktól származó értesüléseinek gyorsasága, alapossága és sokasága, rovatainak változatossága, kitünősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették az Egyetértést népszerűvé. Szerkesztve úgy van ez az óriási terjedelmű lap, hogy egyszerre két homlokegyenest ellenkező irodalmi célzt szolgáljon. Mert az Egyetértésben naponként megtaláljuk a család, a hölgyvilág a maga szépirodalmi olvasmányait a világirodalom legkitünőbb íróinak legújabb regényeiben, talál benne tárcázásokat legjobb írónktól, divattudósítást Párisból stb. stb., úgy, hogy nincs szépirodalmi lap, mely az Egyetértésnek e rovatával a versenyt kiállhatná. Ezzel szemben ott van az Egyetértésnek oldalokra terjedő politikai és közgazdasági része, mely megbízhatóság, komolyság és jóléretszerűség tekintetében utólrétegetlennek van elismerve a magyar sajtóban. Különösen kiemelendők tartjuk itt, mint egyik legfőbb érdemét az Egyetértésnek, hogy az események ősmertetése körül soha semminemű tekintetű ártal sem hagyta magát befolyásoltni, hanem mint teljesen független lap fölötté áll minden pártérdeknek, s csak az igazság szolgálgja. Az országgyűlési tárgyalásokról hozott s az egész sajtóban legnagyobb terjedelmű tudósításnak is mindenkor a párttekineteken felülemelkedő részrehajlatlanság szerezte olvasói között minden pártból találunk híveket. Az Egyetértés gazdasági rovata elismert régi tekintélyes örvend. A magyar kereskedő s gazdákörzönség, az iparos és vállalkozó nem szorul többé idegen nyelvről, mert az Egyetértés kereskedelmi s tözsdei tudósításainak bőségével a többi lapok már föl sem veszik a versenyt. A kereskedő, az iparos s a mezőgazda két évtized óta tudja már, hogy az Egyetértésben megtalálja mindazt, a mire szüksége van, s e miatt az Egyetértés a társadalom eme legnépesebb rétegeiben ma már nélkülözhetetlenné vált, mint a hazai kereskedelmi, ipari és mezőgazdasági forgalom magyar nyelvű vezér lapja. Üzleti dolgokban az Egyetértés a legjobban informált lap Magyarországon. A rendes rovatokon s a fölmerülő eseményekről legnagyobb terjedelemben közlött tudósításokon kívül végre csak az Egyetértés 3 speciális rovatát említjük meg, melyek országos híre tettek szert. Ezek: az Irodalom, a Tanügy és a Mezőgazdaság, melyek mindegyike egy-egy szaklapot képes pótolni. Szóval, a ki olvasni valót keres, és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az Egyetértésre. Előfizetési ára egy hóra 1 fnt 80 kr., negyedévre 5 fnt, egész évre 20 fnt.

— **Hol és milyen magot vegyünk?** Ez a kérdés, mely a vetés idejének közeledtével mindentavasszal újra meg újra felmerül, nem kis gondot okoz azoknak a gazdáknak és kertészeknek, akik oszót vetni és gazt aratni nem akarnak. Tudjuk, hogy szívesen veszik ilyenkor a jótanácsot, ha megbízható oldalról kapják. Hát mi nagyon is szívesen és meggyőződéssel felhívjuk a gazda és kertészközönség figyelmét egy ilyen megbízható tanácsadóra, minden irányban való tájékoztatóra, midőn tudatjuk, hogy Mauthner Ödön budapesti magkereskedő legnagyobb nagy árjegyzéke megjelent. Ebben megtalálja azt, a mire szüksége van, de nem egyszerűen a neveket felsorolva, — hanem éppen azért nevezhetjük tanácsadónak és tájékoztatónak — mert minden növényfajnak megtalálja benne rövid ismertetését, nevelési módját s azt, hogy milyen talajban, milyen viszonyok közt és milyen

mivelési mód mellett tenyészik legbiztosabban? E legújabb árjegyzék is, mely 160 nagy negyedrétdallal gazdagon illusztrálva jelent meg, és kíváncsra ingyen és bérmentve küldetik meg, azt mutatja, hogy a rendkívül lelkiismeretes magyar czég tulajdonosa valóban sem fáradságot, sem áldozatot nem kímél, a midőn a gazdákörzönség érdekeit szolgálhatja s azért ujjal megajánljuk szíves figyelmébe.

— **Nyilvános köszönet.** T. Szűcs Bálint mészáros ur s neje született Nagy Mária urasszony 25 (huszonöt) forint alapítványt tettek a vezetőségünk alatti háromszékmezei „Erzsébet” árvaleány-nevelő intézet alapítókéja gyarapítására. Fogadják érte a nemes gondolkozása, szíves adományozók, az árvák nevében kifejezett hálás köszönetünket. Adjön az Isten sok ily derék polgárokat városunknak! Kézdí-Vásárhelyen, 1891. márcz. 13-án. Az árvaházi kezelő-bizottság nevében. Bárá Szentkereszty Stephanie, elnök Vajna Károly, jegyző.

— **Nyilvános köszönet.** A kézdívásárhelyi jótékony célú nőegylet szíves volt kötelező ígéretet tenni arra, hogy a „Stephanie”-menedékház öregei részére minden évben husvét vasárnapján élelmet fog küldeni. Fogadja a nemes eszelekedést a tisztelt nőegyesület ösztönte köszönetünk nyilvánítását. Kézdí-Vásárhelyen, 1891. márczius 12-én. A „Stephanie”-menedékház igazgató választmánya nevében: Br. Szentkereszty Stephanie, elnök. Vajna Károly, jegyző.

A vádlottak padjáról.

Annak idején lapunk megemlékezett volt arról, hogy kézdíszentléleki Kanabé György a vele házasságban élt öz. László Jánosné mily kegyetlen módon gyilkolta meg. A gyilkosság elkövetése után 1890. évi július 19-én a vizsgálóbíróság K. Szentlélekre kísértette és Kanabé György lakásán egy teljesen szétmarcangolt női hullát talált; a koponya darabokra szétasogatva, mindkét láb több helyen eltörve találtatott. Az egész lakás már az első tekintetre mutatta, hogy ott egy teljesen elzúllott család észkelt; a szegényes két szobában egyetlen egy ép bútor nem találtatott, valamennyi darabokra volt forgác-olva.

Kanabé Györgyöt, midőn ezen borzalmas gyilkosságot elkövette, a szomszédság tetten érte s a szentléleki rendőrséggel együttesen a község házához, megkötözve, — mert másképp nem bírtak vele — bekísérte.

Kanabé György 1890. évi július hó 20-án a vizsgálóbíróság előtt a következő vallomást tette: „1890. évi július 18-án (a gyilkosság elkövetése napján) az erdőn voltam kaszálni, hol egész nap a bokorban kigyó- és békából álló ördögségeket láttam. Este hazamentem s a kicsi házban lefeküdtem; azonban feleségem a hónalja alá vett s bevitt a nagy házba, ott engem, mint egy gyermeket, ölében elaltatott. Egyszer a nagy dobogásra ébredtem fel, s láttam, hogy az ablakon egy tigris egy borzossal beugrott; velük volt egy nagy béka is s ez folytonosan mekegett velem szemben. A tigris és a borzos engem megfogtak s földhöz vágta. Ez alatt kiáltottam feleségemet, hogy ne hagyjon, de ő nem jött segítségemre. Ekkor egy fát vettem kezembe s a mekegő békát agyonvertem. En feleségemet nem bántottam, most hallom, hogy meghalt, ereszszenek a temetésére.”

Kanabé György ezek folytán két szakértő orvos által egy hónapon keresztül megfigyeltetett, és a szakértők azon véleményét adták, hogy nevezett mindenre jól emlékszik, de midőn a gyilkosságról vonták kérdőre, folytonosan a tigris és a békával való küzdelemről beszélt, miből kitetszőleg szimulál, s ő úgy a tett elkövetése előtt, mint a tett elkövetésekor teljesen beszámítható állapotban volt. A kir. törvényszéki orvos ezen véleményével szemben egy havi megfigyelés után oda nyilatkozott, hogy Kanabé György egy a tett elkövetése előtt, mint annak elkövetésekor elme-zavarban szenvedett, s ezen véleményét a megfigyelésre és a vizsgálat során kihallgatott tanuk vallomására alapítja, mert tanuk vallomása által igazolva van, hogy Kanabé György már a gyilkosság elkövetése előtt 3 nappal érzéki csalódásban volt, a mennyiben kigyó- és békából álló ördögöket látott.

Minthogy a szakértői vélemények eltérők voltak, gyanúsított a nagyszebeni m. kir. országos tébolydába szállítattott s ott az intézetbe folyó évi január 23-án vétetett fel, hol az intézet igazgatója által kihallgatván, a következőket adta elő:

„Most a nagyszebeni tébolydában vagyok. Nem tudom, miért hoztak ide, bolond nem vagyok. Az igaz, hogy pálinkaivásba merültem, és nem tudom, Istentől volt-e? bármire mentem, két fehér és két fekete alak folyton kísért, szakállasok voltak, egy tigris is kísért. Apró szakállasok is intettek magukhoz. Egy vén szakállas megjelent előttem és azt mondta, hogy hirdessem a faluban, hogy imádkozzanak, én hirdetem és erre azt mondták, hogy bolond vagyok. Igazat mondtak-e? Lehet, nem tudom, hogy az voltam. Az erdőn járva láttam, hogy a fák mind szemeeskék voltak; apám, ki 10 év előtt elhalt, egy fáról nyujtotta kezét; otthon a kutban újra apámat láttam, akkora volt, mint az ujjam, és mind beszélt. A szenteket és háborut is láttam. Egyszer lefeküdtem és egyszerre egy borzos, egy béka és egy tigris bejöttek, engem ütni, verni, taszigálni kezdték. Én védtem magamat és ütöttem egy bottal és a békát agyonvertem, a borzos és a tigris elfutottak. Ezen állatok valósággal ott voltak és én valóban egy békát ütöttem agyon, nem a feleségemet; feleségemet nagyon szerettem, hisz utolsó falatját is nekem adta. Ugy busulok, hogy azt hallottam, hogy nőmet öltem meg! Ha kaszálni mentem, mindenütt kigyókat, békákat láttam egész rakással. Ezeket tán megháborodott eszemmel láttam, mert ha másoknak mondtam azok nem látták, ebből úgy gondolom, hogy meg voltam zavarodva. Pálinkát annyit ittam naponta, a mennyi a torkomon lement; annyira mentem, hogy a faluban már nem is adtak pálinkát, a városból hordottam a spiritusz korsóval. Tán azért hoztak ide, hogy jó tanítást adjanak; nem vagyok bolond, itt nincs mit rajtam gyógyítani. Most 1891-et írnak, jannár van.”

Gyanúsított ezután egész márczius 2-áig naponta megfigyelés alatt állott, mely idő alatt értelmes magaviseletet és beszédet tanúsított és kijelentette, hogy mióta Nagy-Szebenben van, jól alszik, semmi rémképek nem nyugtalanítják.

Ezen megfigyelések alapján dr. Konrád Jenő intézeti igazgató következő véleményt adott:

„Kanabé György elmeállapota a tébolydába felvétele alkalmával megfelelt egy alcoholicus hallucinatorius zavarodottságból reconvaleskáló egyén elmeállapotának. Ugyanazon visszaemlékezés a tömegesen jelenvolt érzéki csalódásokra, ezen csalódások sajátlagos tartalmára, fellépési módjára és lefolyására; és ugyanazon ingadozó belátás, mely a szeszmergézést elme-zavarból lábadozó betegeket jellemzi. Az általa elkövetett gyilkosság kiviteli módozata is teljesen megfelel ama számos esetben tett észleletnek, mely szerint az alcoholicus elme-betegek hallucinatorius deliriumban, a hallucinált alakokra — többnyire állatokra vagy kísértetekre — brutális módon, de önvédelemből rárontani szoktak.

Hogy Kanabé György valóban alcoholicus alapon fejlődött elme-zavarban szenvedett, e mellett szólnak a kir. törvényszéki orvos által szolgáltatott adatok is. Ezek szerint a vizsgált egyén régóta iszákos ember volt és az alcoholicus elme-zavarnak jellemző körjelenségei már az elkövetett gyilkosságot megelőző napokon rajta észleltek.

A tettetés gyanúja ki van zárva, mivel fel nem tehető, hogy a vizsgált egyén oly szakímerettel és színési tehetséggel bírjon és valahol annyi szakszerű tapasztalatot szerzett volna, hogy egy minden ízében, azaz előzményeiben, kifejlődésében, kitörésében és lefolyásában összevágó körképet összealkotni és a szakemberek tévedésbe ejtésével eljátszani képes legyen.

Ezeknél fogva tehát véleményemet a következő pontokba foglalom össze:

1. Kanabé György szeszmergézési alapon fejlődött hallucinatorius elme-zavarban szenvedett a gyilkosság elkövetése idejében.

2. A nevezett egyén a tébolydába történt felvétele alkalmával már a reconvalescentia előhaladt szakában volt.

3. Miután Kanabé György jelenleg ép elméjűnek tekinthető, tébolydában tovább nem tartható. Ellenben iszákosságánál fogva kívánatos, hogy szabadon bocsátása esetében rendőri felügyelet alá helyezzessék, mivel az ily egyének az iszákos életmód folytatására hajlammal bírnak és ennek

következtében könnyen megeshetik, hogy az elmezavar jelenségei újból elő fognak állani.⁴

A kir. törvényszék ezen szakértői vélemény alapján az előnyomozatot Kanabé György ellen a btk. 76. §-a és a bprs. 197. §. 2. pontja szerint 509—91. számú határozatával folyó évi márczius hó 10-én megszüntette és a nagyméltóságu m. kir. igazságügyminiszteriumhoz Kanabé Györgynek Kézdi-Szentlélekre leendő szállítása iránt felterjesztést tett.

Közgazdaság. Mezőgazdák szövetekezte.

Az országos magyar gazdasági egyesület felhívást bocsátott ki egy mezőgazdasági szövetekezte létesítése tárgyában, a melyet a következőkben ismertetünk:

Az újjonnan alakulandó mezőgazdák szövetekeztének célja lesz: 1. Mezőgazdasági termények, gabnaneimiek, takarmány, alomanyagok és szalma, gyümölcs, szőlőszeti termékek közvetlen értékesítése. 2. Tenyészt., haszon- és hizó-állatok, lovak eladása, hizó juhok kivitele, gyapju-eladás stb. 3. A hadsereg és egyéb vállalatok szükségleti cikkekkel való ellátása, remondák szállítása stb. 4. Ingatlan birtokok vétele és eladásának, bérleteknek közvetítése, gazdatisztek elhelyezése. 5. A gazdák szükségleteit képező fogyasztási cikkek, mint korpa, kőszén, olaj, kenőanyag s egyéb anyagok, eszközök és gépek, műtárgyak stb. nagyban eszközölt beszerzése. Vetőmag és tenyészállatok közvetítése.

E feladatok megoldására egy kellő szervezet-tel ellátott, Budapestén székelő szövetekezte alakul, mely míg egyrésztől központi irodájában hozzáértő személyzettel intézi ügyeit, addig igyekezni fog az ország különböző részeiben vidéki szövetekeztet hozni létre, fiókot állítani fel Bécsben és Fiumében s így működését mindinkább decentralizálva, azt az egész országra kiterjeszteti, a gazdaközönseget annak minden rétegébe kiható országos szervezetbe kapcsolván egybe. Hogy a szövetekezte a kellő anyagi alapon indulhasson meg, korlátolt felelősséggel üzletrészekre alakul. Minden üzletrész 100 forint (kétévi egyenlő részletekben eszközölt befizetéssel), az üzletrészenként elvált felelősség pedig 200 forint.

A földbirtokosok földadójuk minden megkezdett 500 forint összege után egy, a bérlők pedig jövedelmi adójuk minden megkezdett 200 forintja után

szintén egy üzletrészt kötelesek jegyezni, 20 üzletrésznél többnek jegyzésére azonban senki sem kötelezhető. Az üzletrészek 5 százaléknyi kamatot hoznak tulajdonosaiknak s a szövetekezte tőkéi tartozékaikat képezvén, mint minden egyéb értékpapir, tőke elhelyezésére is alkalmasak. A szövetekezte megalakul, ha legalább is 1000 üzletrész jegyezve van. Ekkor a szövetekezte rendelkezni fog 100,000 frt üzletrészzel és 200,000 frt biztosítéki alappal, melynek realizálására bármely bank vállalkozand. E 300,000 frtnyi tőke fogja az új intézménynek úgy üzleti alapját képezni, mint az eszközt, melynek segítségével részben maga, részben pedig valamely más pénzintézetrel összeköttetésben tagjainak hiteligenyeit is a lehetőség szerint kielégítheti. A szövetekezte ügyeit egy az igazgatóság s ennek kebeléből választott végreh. bizottság fogja vezetni, kellő számú szakavatott hivatalnokokkal s ugyancsak ez ítélendi meg a nyújtandó hiteleket is stb.

Hiszszük és reméljük, — így végződik a felhívás — hogy fenti tervezetünk a magyar gazdaközönség tetszését megnyeri és saját jól felfogott érdekéből mielőbb jegyzi a meginduláshoz

szükséges üzletrészeket, hogy az új szövetekezte folyó évi márczius hóban megalakulva, még e tavaszon a vetőmag, műtárgya és egyéb szükségletek beszerzésénél már megkezdhesse működését.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos
Ifj. Dobay János.

Nyílt tér.*

Selyem grenadinokat feketét és színezt (világost is) méterenkint 95 krtól 9 frt 25 krig (18 minőségben) küld vég-számra porto- és vámmentesen Henneberg G. (cs. és kir. udvari szállító) Zürichben. Minták posta fordultával. Levelekre 10 kros bélyeg kell.

* E rovatban neglelt közleményekért felelősséget nem vállal a szerk.

!!! Regále-igazolványok !!!

T. cz.

Tudomásom lévén arról, hogy az állam részéről kiadott regále igazolványok (járadék-szelvények) a legtöbb esetben utazó agentek által vétetnek a felektől rossz árfolyammal, bátor vagyok az eladás megkönnyítése céljából szolgálataimat ezennel felajánlani. Bank- és váltóüzletemben az ebbeli forgalomnak nagy része összpontosul és mindenkor abban a helyzetben vagyok, ilyfele igazolványokat a legjobb árban, külön megtérítve a január 1-től folyó 4½% kamatot, értékesíteni.

Kiváló tisztelettel:

Adler Jacob L.
bank- és váltó-üzlete, Brassó.

(6—14)

Magyar királyi államvasutak.

Keleti vonal.

M e n e t r e n d .

Érvényes 1890. október 1-től.

PREDEAL—NAGY-VÁRAD.

Érvényes 1890. október 1-től.

A l l o m á s o k				A l l o m á s o k			
	Vegyes vonat	Személy-vonat	Gyors-vonat		Vegyes vonat	Személy-vonat	Gyors-vonat
Predeal (vendéglő)	(érk. ind.)			Kis-Kapus (vendéglő, elágazás N.-Szeben felé)	(érk. ind.)	3.13 3.18	
Brassó (vendéglő)	(érk. ind.)			Tövis (vendéglő, elágazás Arad felé)	(érk. ind.)	4.36 5.06	7.58
Botfalva	4.— 4.70	10.32 10.50	2.43	Nagy-Enyed	(érk. ind.)	5.24 5.57	8.41
Földvár	4.44	11.04		Kocsárd (vendéglő, elágazás Maros-Vásárhely felé)	(érk. ind.)	6.08 6.36	
Mogyorós	5.04	11.18		Gyéres (elágazás Torda felé)	(érk. ind.)	6.42 8.10	10.48
Apáca	5.10	11.30		Kolozsvár (vendéglő)	(érk. ind.)	8.30 12.41	
Kőpecz	5.40	11.45		Nagy-Várad (vendéglő)	(érk. ind.)	1.09 7.15	
Ágostonfalva	5.47	11.51		Budapest	(érk. ind.)		
Alsó-Rákos	6.06	12.06					
Homoród	6.35	12.27					
Kacsa	6.54	12.39					
Bene	7.17	12.56					
Erked	7.39	1.12					
Héjasfalva (elágazás Sz.-Udvarhely felé)	8.11	1.34					
Segesvár (vendéglő)	(érk. ind.)	8.38 8.47	1.49 1.59				
Medgyes	(ind.)	10.10	2.59				

Brassóból Bukarest felé a személyvonat indul éjjel 5 óra 30 perczkor; gyorsvonat délután 2 óra 33 perczkor.

Héjasfalva—székelyudvarhelyi vasut.

Héjasfalva	indul délelőtt 12.—	Székely-Udvarhely	indul délután 2.45
Székely-Keresztur	12.31	Bögöz	3.15
Nagy-Galambfalva	1.05	Nagy-Galambfalva	3.41
Bögöz	1.21	Székely-Keresztur	4.18
Székely-Udvarhely	érkezik reggel 1.50	Héjasfalva	érkezik este 4.50

Nyomatott Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelyt.